

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

2. Quanta balsami quantitas sufficiat pro materia Sacramenti Confirmationis, ut admisceatur Oleo? Et an si fortè subsidiente balsamo ex oleo supernatante comferatur Sacramentum, validè & licitè ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

TRACTATUS SECUNDUS DE SACRAMENTO CONFIRMATIONIS.

RESOL. I.

An balsamum requiratur in Confirmatione de necessitate Sacramenti?
Et an sit de necessitate Sacramenti Confirmationis, ut Christina sit per Episcopum consecratum?
Et an Summus Pontifex possit simpliciter Sacerdoti talem consecrationem committere?
Et an simplex Sacerdos possit hoc Sacramentum ministrare? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 2.3.

cramenti materiam esse Christina confectum ex oleo, & balsamo. Ergo si alterutrum desit, deerit materia. Nec obstat, quod materia Calicis etiam sit vinum aqua mixtum, quia Concil. non ita loquitur, sed dicit materiam esse vinum, cui aqua modicissima debet adhiberi, unde patet manifesta differentia.

3. Sed quia prima opinio est probabilis (ut dictum est) ideo optime asserit Ioan. de la Cruz in directi. conscient. p. 12. de sacram. Confirm. quast. 72. dub. 2. concl. 1. quod si hoc Sacramentum ministratur cum oleo simplici, non est iterandum absolute, sed sub conditione, adhibita materia indubitata.

4. Notandum est hic, quod est etiam de necessitate Sacramenti; ut Christina sit per Episcopum consecratum sic DD. citati jam vero Summus Pontifex possit simpliciter Sacerdoti talem consecrationem committere: affirmat Valentia tom. 4. disp. 5. q. 1. punct. 2. & alij, sed negant Coninch de Sacram. disp. 72. art. 3. dub. 1. concl. 4. & Doctores ubi supra, quibus adde Barbofam de potest. Episc. part. 2. allegat. 30. n. 6. & alios penes ipsum, & an simplex Sacerdos possit hoc Sacramentum ministrare, negant aliqui, & aliqui affirmant, quos videre potes apud Fernandez in exam. Theol. mor. p. 3. cap. 2. §. 3. n. 3. sed quia ad proximam parum deservimus, ad alia magis practicabilia deveniamus.

Sup. hoc primo & secundo in hoc §. 12. tom. 2. tr. 4. ex Ref. 24. ex doctrina §. ult. & signanter in fine & latet in tom. 3. tr. 1. Ref. 15. à lin. 4. & Ref. 20. & pro ultimo contento in hoc §. ibidem in Ref. 11. & in alius casu annotationu, pro qua libet ita-tum quationum.

RESOL. II.

Quanta balsami quantitas sufficiat pro materia Sacramenti Confirmationis, ut admisceatur oleo?
Et an si forte subsident balsano ex oleo supernatante conferatur Sacramentum, valide, & licite conferatur?
Et quid est contra?
Et notatur, quod si Sacramentum Confirmationis collatum fuerit tantum cum oleo sine balsamo, esset tamen reiterandum non tamen absolute, sed sub conditione.
Et an balsamum non sit de necessitate Sacramenti, sed precepti?
Et docetur non peccare Episcopum, qui in Confirmatione ungeret alio digito, quam dextero pollice. Ex part. 10. tract. 11. & Misc. 1. Ref. 13.

§. 1. **C**asus est nimis practicabilis; & ad illum sic respondet Coninch de Sacram. quast. 74. art. 3. dub. 1. n. 39. Nota, ad essentiam Christinat, sive materia Confirmationis, non esse necessarium, ut singulae ejus partes contineant formaliter aliquid Balsami: sed sufficit quod toti misto saltem tantum insit balsami, ut omnes ejus partes aliquo modo alterentur; recipiendo in se ejus odorem, aliisque qualitates: hoc enim sufficit, ut tota massa, & consequenter singulae ejus partes dicantur

huc in §. 1. Negativam sententiam docent Zanar. in directi. Theol. p. 1. de Sacram. Confirmat. cap. 2. Philarchus de officio Sacerdot. tom. 1. p. 2. lib. 1. cap. 11. Estius in 4. sent. dist. 7. §. 8. Valentia tom. 3. disp. 5. q. 1. punct. 2. Angles in floribus in 4. sent. de Confirm. art. 2. concl. 2. Victoria in sum. n. 40. Vivaldus in candelabro cap. de mater. confirmatio. n. 2. Fernandez in exam. Theol. mor. part. 3. cap. 3. §. 2. Petrus de Reyna in summa Sacram. de Confirmat. n. 3. Carrillo in iter. ord. sect. 3. c. 3. n. 6. Barbofa in collect. tom. 1. lib. 1. tit. 16. c. 1. n. 2. Caiet. in 3. part. q. 72. art. 2. Sotus in 4. dist. part. 1. art. 2. Rubeus de Sacram. in 4. sent. distinct. 7. §. 2. balsamum 7. P. Ledesma in sum. tit. de Confirmat. dub. 3. Navarrus cap. 22. n. 8. Covarruvias lib. 1. variar. cap. 10. num. 4. & alij. Et ratio est, quia Innocent. III. cap. pastoralis, de Sacram. non iterandum, rogatus si Sacramentum Confirmationis in eo deberet iterari, qui per errorem non fuerat Christinat, sed oleo delinitus, respondit, non esse aliud iterandum; sed cautè supplendum quod incautè fuerat praetermissum, ubi supponit illud quod omisium fuerat, non esse essentiali, alioquin Sacramentum fuisset nullum, ideoque denuo conferendum. Confirmatur, quia iisdem verbis respondet ad alteram quaestionem, an permitti deberet ministrare, qui sine impositione manuum fuerat ad ordinem Subdiaconatus assumptus, sed in Subdiaconatu defectus ille solum erat accidentalis; ergo, & alter in Confirmatione. Et hanc sententiam probabilem esse putat Filliucius tom. 1. tract. 3. cap. 1. n. 11. & alij.
 2. Sed alij contrariam sententiam, nempe Christina ex oleo, & balsamo compositum, esse materiam, & de essentia Confirmationis docent, ut Fernandez de Heredia in disputationib. mixtis, de Sacram. Confirmat. dist. 5. p. 3. dub. 1. concl. 1. Coninch de Sacram. q. 72. art. 3. dub. 1. n. 30. Sylvius in 3. p. q. 72. art. 1. Pitigianus in 4. sent. tom. 1. dist. 7. q. 1. art. 3. Nugens in 3. part. tom. 1. q. 72. art. 3. Emanuel de la Cerda in qq. pro laurea Salmantina q. 9. scholastica, art. 3. n. 6. Zambranus de casibus temp. mor. c. 2. n. 2. Layman in Theol. mor. lib. 5. tract. 3. c. 2. n. 1. & Villalobos in summa tom. 1. tr. 6. difficult. 2. n. 2. Ledesma in sum. tom. 1. de confirm. c. 2. concl. 7. Et ratio est, quia Concil. Florent. affirmat hujus Sa-

tur confecta, sive mixta, ex oleo & Balsamo, sicut corpora mista dicuntur confecta ex elementis, tantum virtualiter in iis remanentibus: Unde ad illud sufficit, modicum Balsami multo majori quantitati olei misceri. Hinc Patres saepe Chrisma vocant absolute oleum: sumendo denominationem a majore parte. Tantum tamen semper Balsami necessarium est, ut possit oleum dicto modo alterare, communicando ei suas qualitates, & praesertim odorem. Ita Coninch.

2. Sed mihi non displicet opinio Patris Dicaetilli, de Sacram. tom. 1. tract. 3. disp. unica, dub. 5. n. 62. ubi sic ait: Quanta quantitas Balsami sufficiat, ut admisceatur oleo? Communiter dicunt Doctores, sufficere quantitatem, qua Balsamum possit suas qualitates, praesertim odorem, oleo communicare. Ego sane satis probabile putarem, non tantum ad valorem Sacramenti (ad id enim non requirit Balsamum jam probavimus) sed etiam ad implendum praecipuum Christi sufficere modicam quantitatem Balsami pro magna quantitate olei. Neque puto necessarium esse, ut qualitates Balsami toti oleo communicentur: valebit enim Confirmatio, & absque ullo peccato fiet, etiamsi forte qualitates illas suas alicui parti olei non communicaverit. Essetque nimis scrupulosum, velle haec adamussum examinare; sat enim est, quod prudentis arbitrio, moraliter fiat mixtio utriusque liquoris. Imo hanc puto differentiam esse inter Balsamum, & oleum; ut si forte subfidente Balsamo (quod dicitur esse gravius) ex oleo supernatante conferatur Sacramentum; & valide & licite conferatur: etiamsi in illo nihil fragrantiae, aut alterius qualitatis Balsami agnoscat, neque aliquid Balsami appareat. E contra vero, si unctio fiat ex illa parte Balsami subfidentis, ita ut absolute illa unctio censetur Balsamum, aut non valere, aut satis dubium esse puto valorem Sacramenti; debet enim absolute materia esse oleum. Ita ut quamvis vera esset sententia Auctorum, qui dicunt, Balsamum esse de necessitate Sacramenti; non sufficeret, si esset Chrisma absolute ex Balsamo habente aliquid olei admixtum: cum tamen e converso sufficiat etiam in eorum sententia; quando absolute est oleum, & aliquid habet Balsami. Haec Dicaetillus.

3. Notandum est hic obiter, quod si Sacramentum Confirmationis fuerit collatum tantum cum oleo sine Balsamo; esset quidem reiterandum, non tamen absolute, sed sub conditione; ut recte observat Leandrus de Sacram. tom. 1. tract. 3. disput. 3. quest. 3. stante probabilitate opinionis aliquorum Doctorum, asserentium, Balsamum non esse de necessitate Sacramenti, sed praecipui. Observat etiam dictus Leandrus, disput. 4. quest. 13. me citato, non peccare mortaliter Episcopum, qui in Confirmatione ungeret alio digito, quam dextero pollice; quod etiam, me citato, tenet Dicaetillus, ubi supra dub. 12. num. 149. & me citato, Aversa de Sacram. Confirmat. quest. 72. sect. 3. §. Ut Fernandez, & me citato Trullench de Sacram. Confirmat. lib. 2. cap. unico num. 7.

RESOL. III.

De forma Sacramenti Confirmationis. Et in textu hujus Resolutionis aliqua dubia, & difficultates deciduntur pro praxi supra dicta questionis. Ex part. 3. tr. 4. Ref. 27.

§. 1. Verba formae hujus Sacramenti sunt ista: Signo te signo Crucis, & confirmo te

Chrismate salutis, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Ut autem intelligatur, quae verba sint essentialia, dicendum est sicut in Baptismo, sic & in Confirmatione, expressam sanctae Trinitatis invocationem esse essentialiam, ut indicat Concil. Florent. quia Confirmatio ordinatur ad perficiendam fidem in Baptismo acceptam, eamque fortiter profitendam. Caetera vero Sacramenta cum non ordinentur ad fidem profitendam, non requirunt necessariò istam trium personarum invocationem.

2. Actio ministri necessariò etiam exprimenda est, & quidem sic, ut utrumque verbum non improbabiler putetur esse essentialia signo, & confirmo, quia non sunt aequipollentia, non enim omnes, qui signant, continuo confirmant, neque qui confirmant, hoc facere intelliguntur per signationem, nisi addatur verbum signo.

3. Et quamvis apud Christianos signatio intelligatur de signatione Crucis, quia tamen generalior est illius verbi significatio, ideo probabilis est necessarium esse illam particulam, signo Crucis.

4. Et similiter, quia in verbo confirmo, non factis exprimitur materia, & effectus, sicut in Baptismo significatur per verbum baptizo, ideo probabiliter dicitur, necessarium esse addere Chrismate salutis, vel sanctificationis.

5. Et rursum, quia debet exprimi subjectum, ideo pronomen, te, non potest omitti.

6. Formatio etiam signi Crucis est essentialis, quia alioquin falsificarentur verba formae; hoc autem signum Crucis necessariò debet fieri de chrismate in fronte, & haec omnia asserunt Coninch de Sacram. q. 72. art. 4. n. 65. & seq. Filiucius tom. 1. tract. 3. cap. 1. n. 20. & seq. & alij.

7. Notandum est etiam hic obiter cum Nugno in 3. p. tom. 1. q. 72. art. 4. diff. 1. quod licet non sit necessarium exprimere personam ministri formaliter, exprimenda est tamen virtualiter; itaque peccatum mortale esset, confirmare sub hac forma, Consignetur servus Christi, &c. Patet hoc ex usu universalis totius Ecclesiae, tam Latinae quam Graecae; licet enim concessa fuerit facultas Graecis baptizandi sub hac forma, Baptizetur servus Christi; non tamen est concessa illis similis facultas in sacramento Confirmationis.

RESOL. IV.

An Episcopus non confirmatus ministrans Sacramentum Confirmationis peccet mortaliter?

Ex quo inferitur, an sit peccatum mortale suscipere, vel conferre Ordinem ante Confirmationem, vel antequam Ordinem conferens sit confirmatus? Ex part. 9. tr. 6. & Misc. 1. Ref. 46. alias 47.

§. 1. Affirmativam sententiam tenet Tannerus tom. 4. disp. 4. dub. 2. num. 48. & 49. sed non desunt negativam docentes, quibus adheret. Et ideo Serra in 3. part. D. Thomas, quest. 72. art. 8. sic asserit: [Nonnulli existimant, peccatum mortale esse, suscipere Ordines, praesertim majores, ante Confirmationem; hocque certius esse, si quis ordinaretur Episcopus: quia Episcopus tenetur alios confirmare; peccatum autem mortale est, ut non confirmatus, alios confirmet. Sed Magister Soto in 4. disp. 7. quest. unica art. 6. inquit: Licet, ubi commode fieri potest, aliqua sit culpa aliud quippiam Sacramentum sine Confirmatione suscipere: non tamen est mortalis, nisi ex contemptu fiat.

Sup. hoc magis late in Ref. r. not. seq. & in aliis ejus primae auctor.

Sup. hoc in Ref. praeterita §. 1. ad medium, a vers. Et ratio est. & in tom. 3. tr. 1. ex Ref. 19. §. 2. & c.

Sup. hoc Balsamo in Ref. praeterita a principio, & in aliis §§. ejus not. primae. Et pro digito alio contentò ad lin. 11. hujus §. infra in Ref. 6 §. ult. & in Ref. 7. & 8. & in tom. 4. tr. 8. ex Ref. 60. §. ult. à lin. 4. & late ibidem in Ref. 82. à lin. 9.

Sup. hoc & omnibus se-

quent. usque ad §. Formatio hujus Ref. Excludit in tom. 1. tr. 1. ex Ref. 16. à principio usque ad §. Observandum quomodo, exclusive, & in eius §. p. n. ult. & ult. & in Ref. 17. à §. Qui est, usque in finem praetertat Ref.

Sup. hoc supra in tr. 1. Ref. 60. Sup. hoc infra ex Ref. 6. §. 1. & 2. prope finem, praeterquam, & in §. ult. à lin. 8. & c. Sup. contexto in hoc §. ult. in to. 3. tr. 1. ex Ref. 17. §. Secundò obicitur.

Sup. prima diffici. hujus cituli in to. 4. tr. 8. ex Ref. 46. §. ult. & in Ref. 1. & 2. not. seq. §. ult. & in Ref. 3. §. 1. in fine, & infra in §. penultimo, & ult. hujus Ref. 4. not. seq. §. 2. in fine, & c. Sup. hoc in to. 1. tr. 5. ex Ref. 99. §. ult. & in Ref. 100. §. 1. & 2. & in Ref. 101. §. 1. & 2. & in Ref. 102. §. 2. & hic infra in